

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Stephani Balvzii Tvtelensis Praefatio Ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14678

STEPHANI BALVZII

TVTELENSIS

PRÆFATIO AD LECTOREM.

PROXIMO anno, quum Lupi Abbatis Ferrariensis opera ederentur, conquestus sum aliquantulum de indiligentia incuriæque Papirij Massoni in edendis veterum scriptorum lucubrationibus. Nunc verò in principio hujus præfationis lubet deplorare meam sortem, quòd iterum de viro clarissimo conqueri cogor, & id quidem acrius ac vehementius quàm factum est in Præfatione ad Lupum. Nam si quis unquam scriptor habitus est indiligenter, id profectò contigit Agobardo; cum certum sit nullam ferme lineam esse in editione Massoni, qui primus illum edidit, quæ non aliquid diversum habeat à veteri codice quo Massonus utebatur; adeo ut Lupus, alioqui conspurcatissimus, emendatissimus fuisse videatur in comparatione Agobardi. Itaque cum magna viri fama sit, plurimùmque se illi debere quotidie profiteantur homines eruditi; plenum a lææ opus ac planè periculosum mihi suscepisse videor, qui negligentiam ejus incuriàmque prodere destinaverim. Sed tamen illa spes me solatur, quòd tu ac tui similes, Lector erudite, dabitis lubenter veniam huic meæ audaciæ, huncque laborem meum æqui bonique consuletis, cum intellexeritis necessariam prorsus fuisse hanc curam meam. id quod facile

P R Æ F A T I O.

tibi persuadebis, Lector, postquam ex collatione hujus nostræ editionis cum Massoniana agnoveris quàm deformatus antea decoloratusque fuerit Agobardus, innumerisque propemodum locis videris emendatum.

Damus igitur tibi novam Agobardi editionem, emendatam ad fidem codicis quo Massonus est usus, quem nobis ex Bibliotheca Regia subministravit Vir Illustrissimus Nicolaus Colbertus Episcopus Lutionensis. Ac ne quis dubitet quin is sit siremps Massoni liber, hæc in fronte codicis scripta sunt manu Illustr. V. Jac. Augusti Thuani, EX LIBRIS PAPIRII MASSONI. Tum manu Ioannis Baptistæ Massoni, qui librum illum Bibliothecæ Regiæ dono dedit, ista totidem literis adjecta sunt. *Hæc Agobardi opera MS. à Papirio Massono in lucem edita, ad majorem illius editionis fidem Bibliotheca Regia dodo dedi ego Ioa. Bap. Massonus, Regis Elemosinarius, Papirij frater, XVI. Iulij, anno salutis millesimo sexcentesimo decimo octavo. LE MASSON.* Quod ideo visum est adnotare, ut omnibus constet hanc nostram editionem esse procuratam ad fidem ejusdemmet codicis quo Massonus utebatur. Magnam porrò gratiam debemus omnes Massono, ob servatum Agobardum. Nam cùm is, ut ipse scribit in epistola ad Ecclesiam Lugdunensem, Lugduni in vico Mercium libros quæreret, & apud compactorem librorum versaretur ejus rei causa, compactorque ille Agobardi codicem in membranis perscriptum veteribus notis dilaniare paratus esset, cultrumque ad eam carnificinam manu teneret, vitam illi redemit Massonus; numerato videlicet pretio libri.

Præterea admonendus es, Lector, non adeo scrupulosum fuisse me in hac editione, ut non interdum auctorem hunc nostrum emendaverim ex ingenio, ubi

P R Æ F A T I O.

Occasio tulit; id est, ubi turbata videbatur Agobardi sententia in veteri codice, emendatioque facilis & obvia erat. Quos errores cum librarij esse viderem, non verò Agobardi, optimum factu putavi si tollerem, nec puto quemquam, cui mens sana sit, ægrè laturum. Quanquam si emendatio quæpiam sic tentata videretur alicujus momenti, non dissimulavi emendationem esse meam, ne quem heic deciperet vetusti codicis auctoritas. Præcipuè verò hanc regulam constanter ac summa fide servavi in libris editis in causa discidij inter Ludovicum Pium Imperatorem filiosque ejus, quos libros emendavi ad fidem codicis manuscripti; aut si quid ex recepta lectione mutavi proprio Marte, non tacui inter Notas. Res enim videbatur esse magni momenti.

Exhibet autem hæc editio, præter vulgatas jam olim Agobardi lucubrationes, librum ejus adversus quatuor libros Amalarij de divinis officiis, hæctenus ineditum: qui quonam modo ad me pervenerit, paucis expediam. Fortè vir clarissimus Antonius Vion Herovallius, ut est prono erga hæc studia animo, mecum communicavit schedam quandam, in qua continebatur elenchus nonnullarum lucubrationum quorundam veterum scriptorum, quæ nondum editæ fuerant, & extare dicebantur penes clarissimum virum Petrum Franciscum Chiffletium Presbyterum è Societate Iesu, qui nunc Divione commoratur. Et erat scriptus elenchus manu Chiffletij. Tum ego plurimum confidens de humanitate viri, epistolam ad eum scripsi, eumque rogavi ut exemplum Agobardicæ illius lucubrationis ad me mitteret, ut cum ceteris clarissimi scriptoris operibus edi posset. Fecit lubens, ac statim misit; ut ex utriusque nostrum literis cognoscere poteris, Lector, quæ post hanc præfationem editæ sunt. Interim ea de re scripsi ad clarissi-

P R Æ F A T I O.

num virum, quo ego amico gloriabar, Franciscum Solleiselum Clapierium Patricium Lugdunensem, qui nuper è vita excessit apud Lugdunum. Is ergo quum intellexisset veterem codicem, unde Chiffletius hunc librum descripserat, extare in Bibliotheca Petri Marnæsij Senatoris Gratianopolitani Canoniceque Viennensis, viri clarissimi ac nobilissimi, ac divini humanique juris, ut scribebat Clapierius, calientissimi, eum ad se deferri curavit Lugdunum, & hinc Lutetiam ad me statim pro sua erga me amicitia transmisit, ut mox dicam.

Enimvero putabam hanc editionem posse incipi statim post Pascha, ac perfici demum mense Junio. Sed spes habendi codicis Marnæsiani, quam certam faciebat Clapierius, moram huic negotio attulit. Accessit huic incommodo malum multò gravius, ingens oculorum morbus, adeoque gravis, ut etiam timendum mihi fuerit ne oculos perderem, aut saltem alterutrum amitterem. Sed Dei providentia factum est ut huic quoque malo finis optatus daretur. Itaque postquam ex hac ægritudine emergi, neque enim audeo dicere convaluisse me, delatus est ad me liber Marnæsij, is ipse nimirum quem Chiffletius viderat. Nam in eo scriptum erat, librum fuisse ex Bibliotheca monasterij Bonevallensis in diœcesi Viennensi. Prima ergo mihi cura fuit, ut librum Agobardi adversus Amalarium conferrem cum apographo Chiffletij; tum, ut librum de privilegio & jure sacerdotij, qui in eo quoque codice scriptus erat, cum editione Massoni similiter conferrem. Contuli etiam, ut hoc quoque obiter moneam, epistolas Aviti Episcopi Viennensis cum editione Sirmondi, meliori fortean luce aliquando donandas. Et non ita multò post remissus est liber ad Clapierium, domino suo bona fide reddendus.

P R Æ F A T I O.

Addidi autem huic editioni, ne quid heic deesse conqueri posses, Lector, epistolam Papirij Massoni ad Ecclesiam Lugdunensem, itémque præfationem ejus ad Agobardum, & synopsis operum Agobardi. Verùm illud te monere velim, permulta esse in his Massoni lucubrationibus, quæ neque conveniunt moribus seculi Agobardici, neque congruunt historiæ illorum temporum. Sed hæc ad vivum excutere nolimus. Si quid tamen illic repereris, quod Notis nostris contrarium sit, existimare omnino debes id totum esse contrarium veritati.

Agobardo autem adjungere placuit epistolas duas Leidradi Archiepiscopi Lugdunensis, cui Agobardus successit, antea cum Agobardi operibus editas à Massono. Sunt autem epistolæ illæ valde corruptæ, tum ob imperitiam librarium, tum etiam ob audaciam monachi cujusdam Insulæ Barbaræ nobis incogniti, qui glossematis suis omnia turbavit. Si quid ergo emendari facile potuit absque auctoritate vetusti codicis, fecimus. Reliqua meliori tempori seposuimus, si Deus aliquando nancisci faciet veterem epistolarum Leidradi codicem, qui navis illis careat.

Post Leidradum, sequuntur epistolæ & opuscula Amulonis Archiepiscopi Lugdunensis, qui statim post Agobardum in ea cathedra sedit. Et epistolas quidem ad Theoboldum, & ad Gothescalcum, Amulonis esse nemini dubium hæctenus fuit. De opusculis verò non satis constat an sint Amulonis. Verùm quia ea Amulonis esse suspicatus est Iacobus Sirmondus, vir eruditissimus, ea desiderari nolimus in hac nostra collectione. Et edidimus suis locis ejusdem Sirmondi præfationes in opuscula illa Amulonis.

Demum addidimus librum Flori Diaconi de electionibus Episcoporum, à Massono pridem editum cum operibus Agobardi, & à nobis emendatum, quantum fieri potuit.

P R Æ F A T I O .

Accedunt Notę nostrę ad Agobardum ceterosque
scriptores quos diximus. Tum, Appendix Actorum
veterum, quorum in Notis facta mentio est. Et puto
res in ea appendice contentas ejus esse momenti, ut
non malę collocaturus sis operam quam positurus es
in legendis veteribus illis monumentis.

Hęc sunt, Lector, de quibus te monendum esse
putavi. Vides autem dare me sedulo operam, ne fal-
lam expectationem tuam. Nam qui proximo anno
promiseram novas editiones nonnullorum veterum
scriptorum, & in his Agobardi, fidem meam, quam
tibi obstrictam sciebam, vel hac editione liberare vo-
lui. Cumulavi sanę beneficium, dum Leidradum,
Amulonem, & Florum conjunxi. Hi enim promissi
non fuerant. His utere, Lector; & anno sequenti
Hildebertum Cenomanensem Arnulphumque Lexo-
viensem a nobis expecta. Vale.

Clarissimo